

Correctievoorschrift VWO

2008

tijdvak 1

management & organisatie

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
  - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten per opgave.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1

1 maximumscore 2

- introductiefase
- groeifase
- rijpheidsfase/volwassenfase
- verzadigingsfase/stabilisatiefase
- neergangsfase/aftakelingsfase/eindfase

Opmerking:

Wanneer niet in de juiste volgorde vermeld, maximaal 1 punt toekennen.

2 maximumscore 2

- In de groeifase en/of rijpheidsfase, 1
- want dan is er een sterke concurrentiestrijd dus proberen aanbieders zich te onderscheiden. 1

3 maximumscore 2

In de introductiefase/groeifase, omdat een voldoende groot aantal kopers als eerste het product wil aanschaffen en daarvoor een hoge prijs wil betalen.

Opgave 2

4 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- sneller bestraten
- andere markten

5 maximumscore 2

Er is sprake van bijscholing; de cursussen zijn bedoeld om het werk op een andere manier te doen.

6 maximumscore 2

machine-uurtarief: $\frac{83.200}{200 \times 8} + \frac{41.400}{225 \times 8} = 52 + 23 = \text{€ } 75,-$

7 maximumscore 1

Bedragen in de kostprijsberekening zijn exclusief btw, omdat de betaalde btw kan worden teruggevorderd van de belastingdienst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

prijs van de offerte exclusief btw: $\frac{100}{119} \times 512.295 = 430.500,-$

winst: $430.500 - 410.000 = \text{€ } 20.500,-$

9 maximumscore 2

- Er is sprake van leverancierskrediet. 1
- De leverancier wordt pas (deels) betaald, nadat hij een deel van de opdracht heeft uitgevoerd. 1

10 maximumscore 2

omzet:		€ 430.500
directe kosten:		
- zand: 2.600×12	€ 31.200	
- betonklinkers: $1.128.000 \times 0,27$	€ 304.560	
- loon: $8 \times 55 \times 8 \times 14$	€ 49.280	
- belijning parkeervlakken:	€ 5.895	
indirecte kosten:		
- constante machinekosten:	€ 22.000	
- variabele machinekosten:	€ 10.000	
totale kosten:		€ <u>422.935</u>
werkelijke winst:		€ 7.565

11 maximumscore 1

afwijking ten opzichte van de voorgerecalculeerde winst:
 $20.500 - 7.565 = \text{€ } 12.935,-$ nadelig

12 maximumscore 6

efficiencyverschil op betonklinkers:

- $(1.125.000 - 1.128.000) \times 0,265 = \text{€ } 795,-$ nadelig 2

prijsverschil op loon:

- $(13,50 - 14) \times 8 \times 8 \times 55 = \text{€ } 1.760,-$ nadelig 2

bezettingsresultaat op constante machinekosten:

- $(53 \text{ dagen} \times 8 \text{ uur} - \frac{25.000}{500} \times 8 \text{ uur}) \times 52 = \text{€ } 1.248,-$ voordelig 2

13 maximumscore 2

- De uitvoerder is verantwoordelijk voor de efficiencyverschillen, 1
- omdat de hoeveelheidsverschillen ontstaan bij de uitvoering. 1

Opgave 3

14 maximumscore 2

$$310.000 + \frac{1}{3} \times 480.000 = \text{€ } 470.000,-$$

15 maximumscore 3

inkoopwaarde van de omzet in % van de omzet:

$$\frac{288.000}{480.000} \times 100\% = 60\%$$

$$0,60 \times \left(\frac{2}{3} \times 480.000 + \frac{1}{3} \times 540.000 \right) = \text{€ } 300.000,-$$

16 maximumscore 1

$$96.000 + 300.000 - 288.000 = \text{€ } 108.000,-$$

Opgave 4

17 maximumscore 1

$$2 \text{ jaar} + \frac{100.000}{450.000} \text{ jaar} = 2\frac{2}{9} \text{ jaar}$$

18 maximumscore 3

- De contante waarde van de cashflows:

$$\frac{\text{€ } 500.000}{1,07} + \frac{500.000}{1,07^2} + \frac{500.000}{1,07^3} + \frac{500.000}{1,07^4} + \frac{800.000}{1,07^5} =$$

$$467.289,72 + 436.719,36 + 408.148,94 + 381.447,61 + 570.388,94 = 2.263.994,57$$

2

- De netto contante waarde:

$$2.263.994,57 - 1.700.000,- = \text{€ } 563.994,57$$

1

19 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Er wordt geen rekening gehouden met de rendementseis op het geïnvesteerde vermogen.
- Cashflows (en de restwaarde) die na de terugverdienperiode binnenkomen worden verwaarloosd.
- De verdeling van de cashflows binnen en over de verschillende perioden wordt verwaarloosd.

Opgave 5

20 maximumscore 1

Beleggers hebben meer zekerheid omtrent hun dividendinkomsten.

21 maximumscore 3

- Uit te keren dividend 10% van 40.000.000 = 4.000.000,- 1
- Hiervan komt 2.000.000 van de nettowinst 1
- De resterende 2.000.000 komt ten laste van de dividendreserve. De dividendreserve bedraagt dan 10.000.000 – 2.000.000 = € 8.000.000,- 1

22 maximumscore 2

De liquide middelen die anders uitgekeerd waren als cashdividend, zijn nu beschikbaar voor de financiering van de investeringen.

23 maximumscore 2

- het plaatsen van aandelen
- de hypothecaire lening

24 maximumscore 3

benodigde financiering:		70.000.000
eigen liquide middelen	8.000.000	
hypothecair krediet: 70% van 25.000.000 =	17.500.000	
opbrengst aandelenemissie:		
$\left(\frac{10.000.000 - 3.000.000}{20} \right) \times 95 =$	<u>33.250.000</u>	
		<u>58.750.000</u>
bedrag benodigd aanvullend rekening-courantkrediet		€ 11.250.000

25 maximumscore 2

De kosten van het aangetrokken vreemde vermogen zijn lager (5% en 5,5%) dan de opbrengsten van dit geïnvesteerde vreemde vermogen (gelijk of groter dan 8,2%).

De rentabiliteit van het eigen vermogen in 2008 ten opzichte van 2007 zal dus stijgen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 3

intrinsieke waarde op 1 januari 2008:

$$\frac{91.500.000}{(40.000.000 + 3.000.000)/20} = \text{€ } 42,56$$

toelichting: op het eigen vermogen op 1 januari 2008:
 $(40 + 3) + (15,5 + 5) + 20 + (10 - 2) \times 1 \text{ miljoen} = 91.500.000$

27 maximumscore 2

Door de emissie van aandelen zal de intrinsieke waarde van een aandeel stijgen, want de emissieprijs (€ 95,-) van het aandeel is hoger dan de huidige intrinsieke waarde per aandeel.

28 maximumscore 1

De verwachte rentabiliteit van het eigen vermogen stijgt (vraag 25).
 De intrinsieke waarde per aandeel stijgt (vraag 27).
 Er wordt aan beide voorwaarden voldaan, dus adviseert de beleggingsadviseur om de aandelen Piek niet te verkopen.

Opgave 6

---

29 maximumscore 1

Beperking risico van de bank.

30 maximumscore 2

Bij een lineaire hypotheek zijn de aflossingen aan het begin van de looptijd het hoogst vergeleken met de twee andere soorten leningen.

31 maximumscore 2

$(434.904 - 225.000) \times 0,42 = \text{€ } 88.159,68$

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 7

---

32 maximumscore 3

- Constante kosten = $920.000 + 1.480.000 \times 0,75 = 2.030.000$ 1
- Variabele kosten per product = $3 + 2 \times 1,25 = 5,50$ 1
- Break-even afzet = $\frac{2.030.000}{12,50 - 5,50} = 290.000 \times 12 = 3.480.000$ stuks 1

33 maximumscore 2

$3.500.000 \times 7 - 2.030.000 \times 12 = \text{€ } 140.000$ voordelig

34 maximumscore 2

verkoopprijs per product = $12,50 \times 1,2 = 15$

afzet = $3.500.000 \times 0,78 = 2.730.000$ stuks

resultaat = $2.730.000 \times (15 - 5) - 2.400.000 \times 12 = \text{€ } 1.500.000$ nadelig

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.